

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 181/05-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. júna 2005 predbežne prerokoval sťažnosť V. H., bytom Č., zastúpeného advokátom JUDr. M. M., B., ktorou namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 14 ods. 3 písm. d) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 5 T 101/04 z 31. marca 2005 vyhláseným na hlavnom pojednávaní, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. H. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. júna 2005 doručená sťažnosť V. H., bytom Č. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. M. M., B., ktorou namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 14 ods. 3 písm. d) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt“) uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 5 T 101/04 z 31. marca 2005 vyhláseným na hlavnom pojednávaní.

Sťažovateľ uviedol, že 31. marca 2005 sa na okresnom súde uskutočnilo hlavné pojednávanie v jeho trestnej veci vedenej pod sp. zn. 5 T 101/04. Na tomto pojednávaní bola vypočutá aj svedkyňa, ktorá z obavy zo stretnutia so sťažovateľom odmietla vypovedať v jeho prítomnosti. Na základe toho samosudca vyhlásil uznesenie, že výsluch svedkyne sa vykoná v neprítomnosti sťažovateľa ako obžalovaného. Podľa názoru sťažovateľa týmto úkonom okresného súdu došlo k porušeniu jeho základných práv, pretože *„bol vylúčený z pojednávacej siene, ale verejnosť vylúčená nebola, neboli uvedené zákonné dôvody vylúčenia obžalovaného (...)“*. Sťažovateľ ďalej uviedol, že mu nebolo umožnené klásť svedkyňi otázky prostredníctvom sudcu, pretože tá sa po jeho návrate už v pojednávacej sieni nenachádzala. Sťažovateľ sa domnieva, že postupom okresného súdu na hlavnom pojednávaní 31. marca 2005 boli porušené ním označené základné práva zaručené ústavou, dohovorom a paktom.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby po preskúmaní jeho sťažnosti vo veci rozhodol ústavný súd nasledovným nálezom:

„Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovuje, že uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 5 T 101/04 zo dňa 31. 3. 2005 na hlavnom pojednávaní boli porušené nasledovné základné práva a slobody:

právo na stíhanie len zo zákonných dôvodov a spôsobom, ktorý ustanovuje zákon podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky,

právo na domáhanie sa svojho práva zákonom ustanoveným postupom na súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR,

právo na rovnosť strán v konaní pred súdom podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy SR,

právo na prítomnosť pri prerokovaní svojej veci a vyjadrenie sa k vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 (ex constitutione) Ústavy SR,

právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach a základných slobodách,

právo vyslúchať alebo dať vyslúchať svedkov proti sebe podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) Európskeho dohovoru o ľudských právach a základných slobodách,

právo byť súdený za svojej prítomnosti podľa čl. 14 ods. 3 písm. d) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje vyššie uvedené uznesenie Okresného súdu Bratislava I a prikazuje Okresnému súdu Bratislava I obnoviť stav pred porušením základných práv a slobôd, t. j. vypočuť svedkyňu (...) za prítomnosti sťažovateľa.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 22.000 Sk (slovom dvadsaťdvatisíc slovenských korún) a náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 5.300 Sk (slovom päťtisíc tristo slovenských korún) proti Okresnému súdu Bratislava I.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti sťažnosti vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jej odmietnutie.

Podľa ustanovenia § 25 ods. 2 tohto zákona návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Sťažovateľ namietal porušenie základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. d) dohovoru a podľa čl. 14 ods. 3 písm. d) paktu uznesením okresného súdu sp. zn. 5 T 101/04 z 31. marca 2005 vyhláseným na hlavnom pojednávaní.

Podľa čl. 17 ods. 2 prvej vety ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený

verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

Podľa čl. 6 ods. 3 písm. d) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu má tieto minimálne práva: vyslúchať alebo dať vyslúchať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako svedkov proti sebe.

Podľa čl. 14 ods. 3 písm. d) paktu každý, kto je obvinený z trestného činu, má mať tieto minimálne záruky: má byť súdený za svojej prítomnosti a obhajovať sa osobne alebo prostredníctvom obhajcu, ktorého si sám zvolí; má byť poučený o svojich právach a má sa mu poskytnúť právna pomoc v každom prípade, keď to záujmy spravodlivosti vyžadujú, aj bez toho, že by v takom prípade sám platil náklady, ak nemá dostatočné prostriedky na úhradu.

Z obsahu sťažnosti, ako aj zo zápisnice o hlavnom pojednávaní sp. zn. 5 T 101/04 z 31. marca 2005 ústavný súd zistil, že samosudca na hlavnom pojednávaní okrem iného vyhlásil uznesenie nasledujúceho znenia: *„Vzhľadom na vyjadrenie svedkyne (...), ktorá vyslovila obavy zo stretnutia s obžalovaným, súd vykoná výsluch svedkyne v neprítomnosti obžalovaného.“*

Podľa tretej a štvrtej vety ustanovenia § 209 Trestného poriadku ak je obava, že svedok v prítomnosti obžalovaného nevyovie pravdu, prípadne ak ide o výsluch svedka, ktorému alebo jemu blízkej osobe z podaného svedectva hrozí ujma na zdraví, smrť alebo iné závažné nebezpečenstvo, alebo o svedka, ktorého totožnosť musí zostať zo závažných dôvodov utajená, predseda senátu urobí vhodné opatrenia na zaistenie bezpečnosti alebo utajenie totožnosti svedka (§ 101 ods. 5), prípadne vylúči obžalovaného,

jeho dôverníkov a verejnosť po dobu výsluchu takého svedka z pojednávacej siene. Po návrate do pojednávacej siene musí byť obžalovaný oboznámený s obsahom výpovede svedka, môže sa o nej vyjadriť aj bez toho, aby sa so svedkom stretol, a môže mu prostredníctvom predsedu senátu klásť aj otázky.

Z uvedeného vyplýva, že samosudca mal v zmysle zákonných ustanovení Trestného poriadku možnosť vykonať výsluch svedkyne bez prítomnosti sťažovateľa ako obžalovaného, a to pri dodržaní uvedených zásad.

Ústavný súd konštatuje, že okresný súd na hlavnom pojednávaní vykonal výsluch svedkyne v neprítomnosti sťažovateľa tak, že ho vylúčil. Sťažovateľ túto skutočnosť namietal v sťažnosti doručenej ústavnému súdu. Porušenie označených základných práv videl predovšetkým v tom, že spolu s ním nebola počas výsluchu svedkyne z pojednávacej siene vylúčená aj verejnosť, prípadne jeho dôverníci a jeho vylúčenie samosudca dostatočne neodôvodnil. Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní sp. zn. 5 T 101/04 z 31. marca 2005 však nevyplýva, aby sťažovateľ túto „námietku“, resp. prejav nespokojnosti uplatnil na hlavnom pojednávaní.

V tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že čl. 127 ods. 1 ústavy limituje hranice právomoci ústavného súdu a všeobecných súdov v tom zmysle, že ochrany základného práva na ústavnom súde sa možno domáhať subsidiárne, teda vtedy, ak nie je daná možnosť domáhať sa tejto ochrany na všeobecnom súde.

Podľa čl. 142 ods. 1 ústavy súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach; súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.

Ústavný súd stabilne judikoval, že do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne (napr. I. ÚS 24/00, III. ÚS 53/02). V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že aj takýto zásah podlieha princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu a je preto podmienený tým, že zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne konanie všeobecného súdu nie je

napraviteľné účinným procesným prostriedkom alebo postupom inštančne vyššieho stupňa všeobecného súdu.

Na základe uvedeného dospel ústavný súd k záveru, že sťažovateľ mal a má k dispozícii dostupný a účinný prostriedok nápravy, využitím ktorého mohol dosiahnuť účinnú ochranu svojich základných práv. Takouto ochranou je možnosť podávať opravné prostriedky, o ktorých rozhoduje krajský súd.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd po predbežnom prerokovaní podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 uvedeného zákona pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. júna 2005